

Samfundsfag i 7. klasse

Skoleudvalget, 30. januar 2018

Sagen kort:

- Ungebyrådet har stillet forslag om at indføre samfundsfag fra 7. klasse på alle Aalborgs skoler i mindst en lektion om ugen og foreslår samtidig, at faget placeres i den understøttende undervisning.
- Skoleudvalget valgte i november at sende 2 modeller i høring
 - Model 1: Skolerne skal udvide lektionsantallet i samfundsfag ved at anvende den understøttende undervisning
 - Model 3: Skolerne er forpligtiget på at arbejde tværfagligt med temaet i løbet af 7. klassetrin da de forskellige fagområder er forpligtet på demokratisk dannelse

Skoleudvalget ønskede endvidere en tilbagemelding på indførelse af punkt 3 på alle årgange i alle klasser

**Aalborg
Kommune**

Sagen kort (2):

Skoleudvalget skal nu tage stilling til:

- Om samfundsfag skal indføres på 7. klassetrin.
- Hvis ja, om man ønsker et fast timetal i understøttende undervisning (model 1) eller en mere fleksibel model, hvor skolerne skal indtænke samfundsfag i andre fag som et tværfagligt emne (model 3).
- Endelig skal der tages stilling til, om samfundsfag indføres som en permanent ordning eller som et forsøg.

Lovgivningsmæssige og lokale forhold

- Aalborg Kommune benytter Undervisningsministeriets vejledende timefordelingsplan - herunder fastsættelse af skoledagens længde. Skoleledelsen/skolebestyrelsen kan inden for de lovgivningsmæssige rammer omplacere undervisning inden for timefordelingsplanens rammer. Dog skal den samlede undervisning på årsbasis svare til det samlede vejledende timetal for den fagdelte undervisning.
- Eleverne i 7. klasse skal have et samlet årligt undervisningstimetal på 1.400 klokketimer. Heraf er 960 timer afsat til fagdelte undervisning og de resterende 440 timer er afsat til understøttende undervisning og pauser.
- Jf. § 16 a. skal den understøttende undervisning anvendes til forløb, læringsaktiviteter mv., der enten har direkte sammenhæng med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner, eller som sigter på at styrke elevernes læringsparathed, sociale kompetencer, alsidig udvikling, motivation og trivsel.
- 27 skoler i Aalborg Kommune deltager i Undervisningsministeriets rammeforsøg med konfirmationsforberedelse i tiden afsat til understøttende undervisning. Rammeforsøget afsluttes efter skoleåret 2017-2018, hvor der vil blive lavet en evaluering. De involverede skoler anvender 37,5 timer af den understøttende undervisning til forsøget.
- Mindst 10 skoler konverterer på nuværende tidspunkt understøttende undervisning til 2 voksne i den fagdelte undervisning, hvilket vil sige, at de har færre timer til understøttende undervisning.
- Flere skoler arbejder med toninger eller profiler og har afsat tid i den understøttende undervisning til at prioritere området.

Timetal

Rest

1400

440

240

200

162,5

0

Elever i 7. klasse skal have 1400 klokketimer

960 klokketimer er til fagdelt undervisning

Elevpauser – udgør typisk 1 klokke time om dagen (200 årlige timer)

Samfundsfag – 1 time om ugen (40 timer)

Konfirmationsforberedelse – 27 skoler deltager i UVM-projekt (37,5 timer)

14 skoler konverterer på nuværende tidspunkt understøttende undervisning. Der skal gives understøttende undervisning, men det kan i princippet være nedskaleres til en time om ugen. Så i princippet kan der konverteres 200 timer

Flere skoler arbejder med toninger i udskolingen

Høring i skolebestyrelser og MED-udvalg

- 60% af de høringssvar, der forholder sig til de to modeller, foretrækker model 3 – 40 % foretrækker model 1.
- Fortalere for model 1 siger:
 - Det er vigtigt, at der afsættes tid til samfundsfag, hvis der reelt skal arbejdes med emnet.
 - Hvis det kun indføres som et tværfagligt emne, vil der være for stor forskel på hvordan og i hvilket omfang skolerne arbejder med emnet.
- Fortalere for model 3 siger:
 - Skolerne prioriterer i forvejen andre relevante emner i den understøttende undervisning og har dermed ikke mulighed for at finde tiden.
 - Samfundsfags emner som fx demokrati og dannelse passer naturligt som et tværfagligt emne, der i forvejen ofte indgår i fagdage og emne- og tværsuger.

Flere skoler har ikke taget aktivt stilling til, hvilken model de foretrækker, idet de ønsker, at det er den enkelte skole, som selv beslutter, om samfundsfag skal indføres.

- Det nævnes, at det er nødvendigt med kompetenceudvikling, tid til planlægning og udvikling af en fælles kommunal læseplan, hvis samfundsfag skal indføres.
- Samfundsfag kan i første omgang indføres som et forsøg, der evalueres inden der tages endelig til, om faget skal gøres obligatorisk på 7. klasses trin.
- Der er meget få høringssvar, som anbefaler, at samfundsfag indføres som et tværfagligt emne på alle klasses trin. Det skyldes dels, at der i forvejen er meget fokus på demokratisk dannelse og dels, at det kræver en vis modenhed hos eleverne at arbejde med samfundsfagsrelaterede emner.

Økonomi og andre forhold

Ved model 1:

- Understøttende undervisning skal omdefineres til fagdelt undervisning, hvor det er lærere, der varetager undervisningen, og hvor der er defineret mål for faget.
- Der skal tages stilling til, om ændringen fra understøttende undervisning til fagdelt undervisning skal medføre øgede ressourcer til forberedelse.
- I forbindelse med indførelse af et nyt fag skal der laves en læseplan for faget og der skal udarbejdes kompetencemål, færdigheds- og vidensmål for faget.
- Det bør overvejes at nedsætte en arbejdsgruppe, der får til opgave at udarbejde læseplan og mål for faget. Udgifterne til arbejdstimer estimeres til max. 45.000 kr.
- Derudover forventes det, at der skal udarbejdes nye undervisningsmaterialer. Dette estimeres til en udgift på 100.000-400.000 kr.

Ved model 3:

Ved model 3 vurderes det ikke nødvendigt at udarbejde læseplan og undervisningsmaterialer.